

Nr 19.

Ankom till riksdagens kansli den 14 maj 1935 kl. 4 e. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande angående Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om kommunalstyrelse i Stockholm ävensom i anledning av propositionen väckta motioner.

Till konstitutionsutskottets handläggning hava båda kamrarna den 12 mars 1935 hänvisat en av Kungl. Maj:t till riksdagen avlåten proposition, nr 184, däri Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att antaga nedan intagna förslag till lag om kommunalstyrelse i Stockholm.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för det av Kungl. Maj:t framlagda lagförslaget, får utskottet, i den mån redogörelse därför ej lämnas här nedan, hänvisa till det till propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över socialärenden den 1 mars 1935.

I samband med propositionen har utskottet till behandling förehåft följande i anledning av propositionen väckta motioner:

inom första kammaren

nr 314 av herr *Bagge m. fl.*,

inom andra kammaren

nr 514 av herr *Nyblom*;

nr 523 av herr *Carleson m. fl.*;

nr 550 av herr *Lindman m. fl.*;

nr 566 av herr *Ossbahr*.

I de likalydande motionerna I: 314 och II: 550 hemställas, att riksdagen ville i förslaget till lag om kommunalstyrelse i Stockholm vidtaga vissa närmare angivna ändringar i fråga om stadgandena rörande kvalificerad majoritet vid visst skattetryck, i fråga om val av kommunala revisorer, i fråga om fullgjord skattebetalning såsom villkor för valbarhet och i fråga om obehörighet för den att vara ledamot av nämnd eller styrelse, som innehar avlönad anställning inom nämndens eller styrelsens arbetsområde.

I motionen II: 514 föreslås, att riksdagen ville för sin del besluta, att i 11 § i den föreslagna lagen fullgjord skattebetalning införes såsom ytterligare behörighetsvillkor för stadsfullmäktige samt att 44 § i lagen så avfattades, att därav klart framgår, att de för stadsfullmäktige gällande behörighets-

villkoren även skola gälla för valda ledamöter av stadskollegiet och alla stadens nämnder oavsett om de i sagda lag i övrigt omförmälas eller icke.

I motionen II: 523 yrkas, att riksdagen vid behandling av det i propositionen framlagda lagförslaget måtte dels besluta att bland behörighetsvillkoren i 11 § införa ett stadgande av innebörd, att den ej kan vara stadsfullmäktig, som häftar för honom påförda utskylder till staden, vilka förfallit till betalning under något av de tre sistförflutna kalenderåren, dels i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om förslag till nästkommande års riksdag avseende motsvarande ändringar i andra kommunalförfattningar.

Slutligen hemställas i motionen II: 566, att riksdagen måtte besluta sådan ändring av det i propositionen framlagda lagförslaget, att den i gällande förordning om kommunalstyrelse i Stockholm stadgade allmänna underställningsplikten bibehålles, att 28 § 1 mom. i lagförslaget erhåller den av den sakkunnige föreslagna lydelsen, samt att ny paragrafering verkställas under varje kapitel på sätt som av den sakkunnige föreslagits.

I fråga om motiveringen för motionärernas hemställanden får utskottet hänvisa till vederbörande motioner.

1. *Frågan om allmän revision av kommunalförordningen för Stockholm.* Konstitutionsutskottet föreslog år 1930 i sitt utlåtande (nr 30) över de i propositionen nr 99 framlagda förslagen till revision av kommunallagstiftningen skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan om skyndsamt utredning angående revision även av kommunalstyrelseförordningen för Stockholm i anslutning till de riktlinjer, som av riksdagen uppdragits för revision av övriga kommunalförfattningar. Vid utredningsarbetet borde jämväl beaktas, att sådana sakliga ändringar i kommunalförfattningarna, som genomförts vid den då föreliggande revisionen, även infördes i Stockholmsförordningen. Utskottet utgick ifrån, att vid utredningen hänsyn komme att tagas till de förslag, som av stadskollegiet år 1928 tillkallade kommitterade (överståthållarämbeteskommittén) kunde komma att uppgöra rörande överståthållarämbetets och stadens inbördes förhållande. Riksdagen fattade beslut om skrivelse till Kungl. Maj:t (nr 330) i överensstämmelse med konstitutionsutskottets hemställan.

Vid anmälan av riksdagens förevarande skrivelse anförde föredragande departementschefen bland annat, att en revision av förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm tydligen i första hand borde avse dels att i formellt hänseende söka såvitt möjligt åstadkomma överensstämmelse mellan de nya kommunallagarna och kommunalförordningen för Stockholm, dels ock att undersöka, i vad mån de sakliga förändringar, som införts genom kommunallagarna, borde erhålla giltighet även för Stockholms vidkommande. Vid revisionsarbetet borde emellertid tillika beaktas ej mindre vissa av Stockholms stadskollegium och stadsfullmäktige uttalade önskemål än även de förslag, som kunde komma att innehållas i överståthållarämbeteskommitténs betänkande i den mån dessa förslag berörde kommunalförordningen.

I enlighet med departementschefens hemställan uppdrog Kungl. Maj:t därefter åt f. d. landshövdingen Hj. L. Hammarskjöld såsom sakkunnig att verkställa utredning och utarbeta förslag rörande bland annat den ifrågasatta revisionen. Samtidigt bemyndigade Kungl. Maj:t föredragande departementschefen att för beredande av tillfälle till samråd i berörda ämne ytterligare tillkalla särskilda sakkunniga. I anledning härav tillkallades borgarråden K. G. Ewerlöf, O. E. Larsson, C. G. Björklund och Y. G. R. Larsson, f. d. borgmästaren C. A. Lindhagen och kanslichefen E. Hildebrand.

Till fullgörande av sitt uppdrag avgav den sakkunnige år 1933 yttrande och förslag till lag om kommunalstyrelse i Stockholm m. m. (statens offentliga utredningar 1933: 23).

Stockholms stadsfullmäktige anförde i avgivet remissyttrande över förslaget till lag om kommunalstyrelse i Stockholm, att de ansåge detta utmärka sig i jämförelse med gällande författning genom större överskådlighet, klarhet och reda. Stadskollegiet hade emellertid till utredning genom särskild av kollegiet tillsatt utredningskommitté upptagit frågan om en omorganisation av kommunalstyrelsen i huvudstaden. De med denna fråga sammanhängande spörsmålen kunde självfallet icke i förevarande sammanhang upptagas till behandling. Det vore likväl uppenbart, att omorganisationskommitténs utredning komme att beröra åtskilliga frågor av väsentlig betydelse för stadens författning och att den kunde komma att utmynna i förslag till mer eller mindre omfattande ändringar i gällande kommunalförordning.

Sakkunnigförslaget har lagts till grund för propositionen i ämnet till riksdagen. Föredragande departementschefen har ansett det icke vara nödvändigt att avvakta resultatet av den av stadskollegiet tillsatta omorganisationskommitténs arbete och de förslag från stadens sida, vartill detta må kunna föranleda.

Det i propositionen framlagda förslaget till lag om kommunalstyrelse i Stockholm finner sig utskottet böra i princip tillstyrka. Frågan om denna revision har varit aktuell så länge, att ytterligare uppskov icke synes lämpligt. Något sådant uppskov har för övrigt icke heller påkallats av staden. I några hänseenden föreslår utskottet dock ändringar i förevarande lagförslag.

2. *Paragrafföljden.* Denna skulle enligt den sakkunniges förslag icke såsom i 1930 års kommunallagar vara löpande; ny paragrafering hade verkställts under varje kapitel. Såsom skäl för denna avvikelse anförde den sakkunnige dels att eventuella ändringar lättare kunde företagas utan genomgående rubbning av paragrafernas nummer, dels att konstitutionsutskottets invändning mot denna princip år 1930, eller att systemet i praktiken under en mycket lång övergångstid skulle medföra oreda och förvirring, icke ägde någon som helst giltighet beträffande Stockholm.

Löpande paragrafering har använts i det i propositionen framlagda lagförslaget. Departementschefen har till stöd härför framhållit, att då i 1930 års kommunallagar enligt riksdagens beslut löpande paragrafering införts redan av uniformitetshänsyn, samma princip borde iakttagas inom Stockholms kommunallag.

I motionen II: 566 av herr Ossbahr föreslås, att ny paragrafering verkställs under varje kapitel på sätt av den sakkunnige föreslagits.

Utskottet, som prövade förevarande fråga år 1930 i samband med kommunallagsrevisionen, finner skäl ej föreligga att frångå den då antagna ordningen med löpande paragrafering och avstyrker alltså motionärens förslag.

3. *Skärpt utskyldsstreck såsom villkor för valbarhet till kommunala förtroendeuppdrag m. m.* Riksdagen anhöll år 1930 i skrivelse (nr 330) till Kungl. Maj:t, att Kungl. Maj:t måtte snarast möjligt för riksdagen framlägga förslag till införande av bestämmelser i kommunallagarna, att den, som häftar för honom påförda utskylder till kommun eller stad, vilka förfallit till betalning under de tre sistförflutna kalenderåren, skulle vara utesluten från valbarhet vid val till kommunala förtroendeuppdrag. I konstitutionsutskottets av riksdagen åberopade utlåtande i ämnet (nr 30 sid. 13 f.) anfördes, att det borde anses såsom en rimlig fordran, att de, som erhöle kommunala förtroendeuppdrag och åt vilka sålunda överlättes att disponera över kommunens och skattebetalarnas medel ävensom, beträffande kommunalnämndens ledamöter, att förvalta kommunens egendom, uppbära dess inkomster och i övrigt handha dess drätsel, hade det samhällsintresse och det ekonomiska oberoende, att de för egen del både ville och kunde fullgöra de åligganden till kommunen, som de ålade och utkrävde av andra. Utskottet ansåg därför, att den, som häftade för utskylder till kommunen, vilka förfallit till betalning under något av de tre sista åren, borde vara utesluten från valbarhet vid val till fullmäktige eller andra kommunala förtroendeuppdrag. I allmänhet torde måhända denna fordran upprätthållas inom kommunerna, men då motsatsen förekommit, borde lagbestämmelse härom införas. Utskottet ville emellertid icke vid dåvarande tidpunkt förelägga riksdagen förslag till införande av sådana lagbestämmelser utan hemställde allenast, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville begära utredning och framläggande för riksdagen av förslag om införande av bestämmelse i kommunallagarna om fulljord skattebetalning till kommunen i den utsträckning nyss angivits såsom villkor för valbarhet till kommunala förtroendeuppdrag. — I samma utlåtande (sid. 10) anförde konstitutionsutskottet vidare bl. a., att anledning saknades att i kommunallagarna införa bestämmelser argående de särskilda kommunala nämnder och styrelser, som reglerades i olika specialförfattningar, eftersom bestämmelserna om dessa i allt fall städse torde komma att utformas i överensstämmelse med de i kommunallagarna givna grunderna och hittills icke förelegat något behov att sammanföra dem inom kommunallagarnas ram.

Enligt förslag till lagbestämmelser i ämnet, uppgjorda av den sakkunnige, skulle fullgjord skattebetalning till kommunen under de tre sista åren stadgas såsom villkor för behörighet att bekläda förtroendeuppdrag, som i valbarhets- och behörighetshänseende omedelbart regleras i lagarna om kommunalstyrelse på landet och i stad, förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm, lagarna om församlingsstyrelse och om församlingsstyrelse i Stockholm samt lagarna om skolstyrelse i vissa kommuner och om folkskoleväsendet i Stockholm.

Förevarande spørsmål var i anledning av väckta motioner även föremål för föregående års riksdags prövning. På förslag av konstitutionsutskottet hemställde riksdagen i skrivelse (nr 292) till Kungl. Maj:t, att Kungl. Maj:t efter verkställd allsidig utredning av frågan om skärpt kommunalt utskyldsstreck såsom villkor för valbarhet och behörighet till kommunala förtroendeuppdrag måtte för 1935 års riksdag framlägga förslag till lagbestämmelser i ämnet. Konstitutionsutskottet hade i sitt till grund härför liggande utlåtande i ämnet (nr 21) anfört, att den verkställda utredningen, med hänsyn till sin begränsade omfattning, icke syntes kunna läggas till grund för den av riksdagen år 1930 begärda lagstiftningen. Den då gjorda framställningen hade varken inneburit eller åsyftat en sådan begränsning av giltighetsområdet för ifrågavarande lagstiftning, att ett skärpt utskyldsstreck endast skulle komma att gälla för sådana kommunala förtroendeuppdrag, som i valbarhets- eller behörighetshänseende omedelbart reglerades i kommunalförfattningarna för de s. k. primärkommunerna. Lagstiftningen borde ej i skilda kommuner få en olika verkan beroende på i vilken utsträckning förvaltningen centraliserats hos drätselkammare eller kommunalnämnd. Föga konsekvent vore det också att skärpa utskyldsstreckets såsom villkor för valbarhet till stads- och kommunalfullmäktige eller drätselkammare och kommunalnämnd men däremot icke till landsting eller landstings förvaltningsutskott. Syftemålet med de begärda lagbestämmelserna kunde dessutom endast delvis nås, om desamma icke gällde även i fråga om sådana i särskilda författningar omhandlade styrelser för självförvaltning som fattigvårdsstyrelse, barnavårdsnämnd, sjukhusdirektion, hälsovårdsnämnd, nykterhetsnämnd, byggnadsnämnd och brandstyrelse. Stadgandena angående dessa styrelser eller nämnder vore av kommunalrättslig natur, och därför borde, såsom ock förutsattes år 1930, frågan om skärpt kommunalt utskyldsstreck såsom villkor för valbarhet till desamma beredas och prövas i ett sammanhang med frågan om införande i kommunallagarna av bestämmelser i motsvarande hänseende. Det kunde ifrågasättas, om icke därjämte övriga i kommunallagarna upptagna villkor för behörighet till där omhandlade kommunala förtroendeuppdrag borde utsträckas att gälla andra dylika uppdrag. Till spørsmålet, om de grundläggande reglerna angående de åsyftade behörighetsvillkoren borde införas i kommunallagarna även i vad de anginge sådana styrelser och nämnder, som reglerades i specialförfattningarna, ville utskottet icke taga ståndpunkt före utredningens slutförande.

Föredragande departementschefen har förklarat sig icke kunna tillstyrka

införande av de valbarhetsvillkor, varom riksdagen gjort framställning. En skärpning av utskyldsstrecket såsom valbarhetsvillkor vore enligt departementschefens mening icke erforderlig eller lämplig. Tillräckliga skäl hade icke heller anförts för införande av ett utskyldsstreck i de talrika fall då för närvarande icke ens kravet på rösträtt blivit uppställt som valbarhetsvillkor. Den uteblivna skattebetalningen kunde bero av sjukdom, oförvållad arbetslöshet eller annan liknande orsak; att under sådana förhållanden förklara uppdragsgivaren obehörig att fortfarande innehava sitt uppdrag vore icke motiverat. Att bättre än det nuvarande utskyldsstrecket schematiskt gör skilja på de fall då bristande vilja och de fall då oförvållad oförmåga varit anledningen till den uteblivna skattebetalningen torde vara praktiskt ogenomförbart. Beaktas borde också att skatten för närvarande först erlades upp till två år i efterhand. Den skattskyldiges förhållanden kunde då givetvis på grund av mellankommande omständigheter av den art, som nyss berörts, vara helt förändrade.

Såväl i de likalydande motionerna I: 314 av herr Bagge m. fl. och II: 550 av herr Lindman m. fl. som i motionen II: 514 av herr Nyblom och i motionen II: 523 av herr Carleson m. fl. har i anslutning till riksdagens tidigare framställningar föreslagits att fullgjord skattebetalning till kommunen uppställas såsom behörighetsvillkor.

Då riksdagen såsom ovan nämnts redan vid tvenne tillfällen uttalat sig för en skärpning av det kommunala utskyldsstrecket såsom valbarhetsvillkor, har utskottet funnit sig i anledning av motionerna böra vidtaga sådan ändring i 11 § i lagförslaget, att den ej kan vara stadsfullmäktig, som häftar för honom påförda utskylder till staden, vilka förfallit till betalning under något av de tre sistförflutna kalenderåren. Konsekvensen fordrar, att motsvarande ändring samtidigt vidtages i 3 § lagen om folkskoleväsendet i Stockholm, vilken därvid även i övrigt bör redigeras i anslutning till den sakkunniges förslag.

Den sålunda förordade skärpta behörighetsregeln i 11 § i lagförslaget kommer även att återverka på den i 44 § upptagna regeln för behörighet till där åsyftade kommunala nämnder, då i den senare bestämmelsen principiellt hänvisas till den förra. De allmänna behörighetsvillkoren böra emellertid med hänsyn till särskilda förhållanden tills vidare kunna modifieras för viss nämnd, varför utskottet föreslår, att huvudregeln icke skall gälla, där annat är föreskrivet i lag eller särskild författning eller i nämndens instruktion. Utskottet har nämligen funnit sig icke nu kunna föreslå fullgjord skattebetalning såsom ovillkorlig förutsättning för valbarhet till de i specialförfattningarna omförmälda förtroendeuppdragen. För utformningen av den allmängiltiga — såväl för Stockholm som för övriga kommuner tillämpliga — regel i ämnet, vilken riksdagen i sina framställningar åren 1930 och 1934 åsyftat, erfordras ytterligare utredning utöver den, som redan verkställts. Härvid bör självfallet jämväl övervägas, om icke övriga i kommunallagarna upptagna villkor för behörighet till där omhandlade kommunala förtroende-

uppdrag böra utsträckas att gälla även andra dylika uppdrag. Utskottet föreslår därför, i anledning av motionerna II: 514 och 523, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t, under åberopande av vad riksdagen tidigare uttalat, hemställer om framläggande för 1936 års riksdag av förslag till fullgjord skattebetalning såsom allmänt behörighetsvillkor i fråga om kommunala förtroendeuppdrag.

I samband med förevarande spörsmål har utskottet till behandling förehått det i motionerna I: 314 av herr Bagge m. fl. och II: 550 av herr Lindman m. fl. väckta förslaget om införande i 44 § i lagförslaget av en bestämmelse om att den ej må vara ledamot av nämnd eller styrelse, som innehar avlönad anställning inom nämndens eller styrelsens arbetsområde.

Skäl kunna anföras till stöd för den i motionerna anförda meningen. Diskvalifikationsbestämmelsens innehåll har emellertid endast antytts av motionärerna. Dess praktiska verkningar låta sig icke heller på frågans nuvarande stadium överskådas. En regel i ämnet skulle erhålla en olika faktisk betydelse i en stad som Stockholm, där god tillgång på kvalificerade krafter är förhanden, och i en liten kommun, där de kommunala förtroendeuppdragens rekrytering törhända skulle kunna äventyras. Förevarande fråga står i ett visst samband med ett av föregående års riksdag prövat spörsmål om införande i kommunallagarna av vidgade jävsbestämmelser, vilken fråga emellertid då icke ansågs mogen för upptagande. Utskottet vill vidare erinra därom, att en kommunalrättslig diskvalifikationsgrund med hänsyn till tjänst redan för närvarande finnes, i det att den icke får vara ledamot eller suppleant i kommunalnämnd, som är anställd vid kommunens drätsel eller annat dess förvaltande verk och är för sin befattning redovisningskyldig. För ett slutligt bedömande av det i motionerna berörda spörsmålet kräves en mera ingående utredning än den, som nu kunnat av utskottet företagas.

4. *Valdag.* Val av stadsfullmäktige i Stockholm skall för närvarande förrättas i mars månad; stadsfullmäktiges tjänstgöringsår löper i följd härav från den 1 april till den 31 mars.

Någon ändring i dessa regler har icke förordats av den sakkunnige och ej heller föreslagits i propositionen. Föredragande departementschefen har emellertid erinrat om att därest frågan om gemensam valdag vid kommunala val över hela riket skulle erhålla en positiv lösning, denna även torde komma att återverka på tjänstgöringsåret för Stockholms stadsfullmäktige (och alltså även på valdagen). Frågan om gemensam valdag borde emellertid lösas i ett sammanhang för städerna. Införandet av institutet röstning å annan ort även för de kommunala valens vidkommande skulle dessutom innebära frågans lösning.

De förhållanden, som ursprungligen föranlett, att de kommunala valen i Stockholm förlagts till mars månad, nämligen den sena tidpunkten för röstlängdens justering, föreligga icke längre. Härtill kommer, att det ur allmän

synpunkt kan anses vara motiverat, att den för de kommunala valen i övrigt genomförda principen, att de skola förrättas på hösten ett och samma år, även vinner tillämpning å stadsfullmäktigevalen i Stockholm. En lösning av förevarande spörsmål kan genomföras alldeles oberoende av om institutet röstning å annan ort införes även för de kommunala valen. Då utskottet dock icke nu föreslår, att stadsfullmäktigevalet i Stockholm förläggas till september månad, sammanhänger detta därmed, att en dylik omläggning av tiden för valet skulle kunna tänkas medföra vissa återverkningar på Stockholms kommunalförvaltning, vilka för närvarande ej kunna överblickas. En utredning, där Stockholms stadsfullmäktige och överståthållarämbetet beredas tillfälle uttala sig, bör därför föregå lagändringens genomförande. Utskottet föreslår alltså en skrivelse med begäran om särskild utredning i ämnet.

5. *Kvalificerad majoritet vid vissa beslut.* Det av den sakkunnige framlagda förslaget innebar i förhållande till gällande kommunalförordning för Stockholm en utvidgning av området för de beslut som tarva kvalificerad majoritet. I likhet med vad som stadgas i lagen om kommunalstyrelse i stad skulle sålunda enligt förslaget dels beslut om anslag till ändamål eller behov, som icke vore nytt men för vilket anslag ej utgått, under året näst före det, som anslaget avsåge, kräva dylikt flertal, därest kommunalskatten överstege tio kronor för skattekrona, dels ock enahanda majoritet fordras för beslut om höjning av anslag vid visst skattetryck. Till stöd härför hade den sakkunnige anfört, att anledningen till den hittillsvarande bristen på överensstämmelse mellan stadgandena i Stockholms och övriga städers kommunallagar torde hava varit dels den omständigheten, att man ansett att någon egentlig risk för en sådan skattehöjning, som här vore i fråga, icke förelåg i Stockholm, dels ock det förhållandet, att bestämmelsen om att flertalet stadsfullmäktigebeslut skulle underställas överståthållarämbetets prövning, förmenats innebära en för huvudstadens förhållanden mera lämpad garanti mot oklok och äventyrlig finanspolitik från stadsfullmäktiges sida än ett utsträckande av de beträffande landet i övrigt föreslagna stadgandena till att gälla även huvudstaden. Då förhållandena nu vore i viss mån ändrade och i sammanhang därmed, att överståthållarämbetets uppsikt över kommunalförvaltningen skulle ordnas efter regler liknande dem, som gällde magistratens tillsyn över kommunalförvaltningen i landsortsstäderna, samt enär någon olägenhet icke torde förorsakas därav, att för Stockholms vidkommande samma bestämmelser tillämpades som de, vilka avsåge rikets övriga städer och vid 1930 års kommunallagsrevision blivit gällande även för församlingarna i huvudstaden, hade de allmänna kommunallagsbestämmelserna i förevarande hänseende upptagits i lagförslaget.

Det av den sakkunnige framlagda förslaget med bestämmelse om utvidgning av området för kravet på kvalificerad majoritet har icke upptagits i propositionen. Departementschefen har anfört, att något behov av en sådan garanti för Stockholms vidkommande hittills icke förmärks.

I motionerna I: 314 av herr Bagge m. fl. och II: 550 av herr Lindman m. fl. har däremot föreslagits, att överensstämmelse med den allmänna kommunallagen för stad genomföres.

Utskottet finner de av den sakkunnige anförda skälen för införande i förevarande hänseende av motsvarande regler om kvalificerad majoritet vid visst skattetryck vid beslut av stadsfullmäktige i Stockholm som vid beslut av fullmäktige i annan stad avgörande. Någon anledning att för huvudstadens vidkommande avvika från de för rikets övriga kommuner gällande bestämmelserna lär icke föreligga. Utskottet föreslår därför i anledning av motionerna erforderliga ändringar i 26 § 2 mom.

6. *Representationskostnader.* Enligt den sakkunniges förslag skulle stadsfullmäktige erhålla rätt att bevilja stadsfullmäktiges ordförande ersättning för »representationsutgifter». Till stöd härför anförde den sakkunnige, att den praxis förekomme i huvudstaden, att ordföranden erhöles ersättning »för diverse utgifter i och för ordförandeskapet». Denna praxis syntes böra legaliseras genom rätt för staden att utgiva ersättning för representationsutgifter; samma regel torde böra gälla även i fråga om vice ordförandena, därest å dem skulle läggas utgiftskrävande representationsutgifter. Att i vidare mån för Stockholms del avvika från den allmänna principen, att ordförandeskapet skall vara oavlönat, syntes icke påkallat.

Stockholms stadsfullmäktige hava framhållit att förevarande bestämmelse borde erhålla en allännare avfattning än den som föreslagits av den sakkunnige. Överståthållarämbetet har, om än med tvekan, icke velat avstyrka denna stadsfullmäktiges hemställan.

I propositionen har föreslagits en något vidare avfattning av förevarande stadgande, åsyftande att angiva, att staden skall äga rätt hålla presidietts ledamöter skadeslösa för de kostnader, som de representativa uppgifterna förorsaka dem. Föredragande departementschefen har härom framhållit bland annat, att det av den sakkunnige använda uttrycket »representationsutgifter» syntes väl snävt, då ordförandeuppdraget kunde förorsaka innehavaren åtskilliga kostnader, vilka icke rätt väl kunde betecknas som representationsutgifter.

I motionen II: 566 av herr Ossbahr föreslås att förevarande stadgande erhåller den av den sakkunnige föreslagna lydelsen.

Stadsfullmäktiges ordförande i huvudstaden har i denna sin egenskap omfattande representativa plikter utan motsvarighet i andra större städer. Utskottet finner det med hänsyn härtill skäligt, att stadsfullmäktige erhålla rätt att bevilja ersättning till ordförandena för de kostnader, som representationen direkt eller indirekt förorsakar dem. Tillräckliga garantier mot missbruk torde ligga i den för dylika beslut gällande föreskriften om överståthållarämbetets prövning. Utskottet avstyrker sålunda i denna del motionen II: 566 och tillstyrker propositionens förslag.

7. *Kommunala förtroendemäns ansvar.* I samband med 1930 års kommunallagsrevision hemställde riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t (nr 330), att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning angående ändring av bestämmelserna om skadeståndsansvar för kommunala förtroendemän i överensstämmelse med vissa närmare angivna riktlinjer samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

Den sakkunnige upptog i tredje kapitlet i förslaget till lag om kommunalstyrelse i Stockholm en bestämmelse om nämndledamöters ansvar motsvarande de föreskrifter i detta ämne, som av den sakkunnige föreslagits till införande i de allmänna kommunallagarna.

Det föreslagna stadgandet har icke upptagits i propositionen, då föredragande departementschefen förklarar sig icke nu vara beredd att lösa förevarande fråga, vilken tarvade ytterligare omprövning.

Utskottet förutsätter, att denna omprövning snarast företages och att förslag i ämnet härefter framlägges för riksdagen.

8. *Tidpunkten för val av revisorer.* Den sakkunnige föreslog, att i den nya lagen om kommunalstyrelse för Stockholm skulle intagas en bestämmelse om att revisorerna skulle utses i förväg för granskning av det nästföljande årets förvaltning. Någon anledning syntes nämligen den sakkunnige ej föreligga till annan ordning i huvudstaden än i övriga större städer.

Stockholms stadsfullmäktige ha framhållit, att det vore naturligt, att frågan om tiden för revisorsval reglerades i den av Kungl. Maj:t fastställda revisionsstadgan. Överståthållarämbetet har åberopat vad stadsfullmäktige anfört.

Sakkunnigförslaget har i förevarande del upptagits i propositionen.

I motionerna I: 314 av herr Bagge m. fl. och II: 550 av herr Lindman m. fl. föreslås, att förevarande fråga regleras genom stadens särskilda revisionsstadga.

Utskottet ansluter sig till det i propositionen uti ifrågavarande hänseende framlagda förslaget. Det kan icke vara lämpligt att överlämna en kommunalrättslig fråga av denna betydelse till reglering i annan ordning än i kommunallag. Någon svårighet att omlägga Stockholms revisionsväsen efter samma linjer som redan allmänt gälla i riket i övrigt bör icke vara för handen. Utskottet tillstyrker alltså i förevarande hänseende propositionen och avstyrker det i de föreliggande motionerna väckta förslaget.

9. *Statsuppsikten över kommunalstyrelsen i Stockholm.* Stadsfullmäktiges beslut skola för närvarande underställas Kungl. Maj:t i en omfattning, som nära överensstämmer med de allmänna kommunallagarnas föreskrifter, utom däri, att nämndinstruktioner och skattedifferentieringsbeslut tarva Kungl. Maj:ts godkännande. Övriga stadsfullmäktigebeslut skola underställas överståthållarämbetet, dock med några undantag, bland vilka det viktigaste utgöres av anslagsbeslut, såframt de ej avse påläggande av avgifter, vilka erfordra uttaxering för längre tid än fem år.

Enligt sakkunnigeförslaget skulle — utom beträffande nämndinstruktioner — i avseende å statsuppsikten över Stockholms kommunalförvaltning gälla i huvudsak samma regler som för rikets övriga städer. Överståthållarämbetets stadfästelse av stadsfullmäktiges beslut skulle alltså begränsas till samma omfattning som länsstyrelsernas och magistraternas prövning av stadsfullmäktiges beslut i andra städer. Ämbetets allmänna befogenhet att pröva de kommunala besluten skulle upphöra, men fortfarande komme dess stadfästelse att erfordras för beslut om ersättning eller arvode åt kommunal förtroendemän, om utgifter, som påkallade uttaxering under längre tid än fem år, samt, till viss skillnad från övriga städer men i anslutning till landstingslagens stadganden, även för beslut om skattedifferentiering. Denna begränsning av överståthållarämbetets prövningsrätt hade, i överensstämmelse med vad som gällde i fråga om magistraten i övriga städer, kompletterats med skyldighet för ämbetet att löpande kontrollera lagligheten av stadsfullmäktiges beslut och i förekommande fall förbjuda verkställigheten av sådant beslut. I fråga om Kungl. Maj:ts prövning av stadsfullmäktiges beslut innebure förslaget icke någon annan ändring av betydelse än den som betingades av att prövningen av beslut om skattedifferentiering skulle överflyttas från Kungl. Maj:t till överståthållarämbetet.

Den sakkunniges förslag har i förevarande del upptagits i propositionen.

I motionen II: 566 av herr Ossbahr föreslås bibehållande av den allmänna underställningsplikten.

Då det i propositionen framlagda förslaget allenast innebär, att statsuppsikten över huvudstadens kommunala förvaltning anordnas i möjligaste anslutning till de principer, som vunnit tillämpning vid 1930 års kommunallagsrevision, avstyrker utskottet motionärens förslag.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

- 1) att riksdagen, med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition icke kunnat i oförändrat skick antagas, måtte i anledning av propositionen samt motionerna I: 314 och II: 514, 523 och 550 för sin del antaga följande

a) **Förslag**
till
Lag
om kommunalstyrelse i Stockholm.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Härigenom förordnas som följer:

1 kap. Allmänna bestämmelser.

1 §.

Stockholms stad utgör en kommun. Om kommunalförbund är särskilt stadgat.

Råder osäkerhet beträffande gränsen för kommunens område, förordnar Konungen angående gränsens rätta sträckning. Om ändring i kommunal indelning är särskilt stadgat.

2 §.

Medlem av kommunen är envar, som är där mantalsskriven, ävensom var och en, vilken, utan att vara mantalsskriven i kommunen, därstädes äger eller brukar fast egendom eller är taxerad till allmän kommunalskatt att utgå till staden.

3 §.

Kommunen äger att själv, efter vad i denna lag närmare bestämmes, vårda sina gemensamma ordnings- och hushållningsangelägenheter, såvitt icke handhavandet därav enligt gällande författningar tillkommer annan.

Angående vården om kyrkliga angelägenheter samt folk- och fortsättnings-skoleväsendet är särskilt stadgat.

4 §.

Vad staden samfällt tillhör i fastighet, rörligt kapital eller inkomstgivande rättighet skall, där ej annorlunda är stadgat, användas för stadens gemensamma behov och förvaltas på sätt i denna lag sägs. Det som härflyter av sådan egendom ävensom medel, vilka tillkomma staden från staten eller eljest, skall anses såsom inkomst till täckande av stadens gemensamma utgifter.

5 §.

För anskaffande av medel, som utöver de i 4 § omförmälda inkomsterna erfordras för bestridande av stadens utgifter, äger kommunen beskattningsrätt enligt vad i denna lag stadgas.

6 §.

Om utfärdande för staden av ordningsstadganden, byggnadsordning, hälsovårdsstadganden och brandordning samt om deras upprätthållande är särskilt stadgat.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

7 §.

Kommunens beslutanderätt utövas av stadsfullmäktige. Ej må stadsfullmäktige med verkställighetsåtgärder av något slag eller med förvaltning av penningar eller andra tillgångar för kommunens räkning samfällt och omedelbart sig befatta.

Förvaltning och verkställighet tillkomma, under överinseende av överståthållarämbetet och ledning av stadskollegiet, stadens nämnder (styrelser, direktioner, utskott) eller för särskilda förvaltnings- eller verkställighetsbestyr utsedda personer.

2 kap. Om stadsfullmäktige.

8 §.

Stadsfullmäktiges antal är etthundra.

9 §.

Rösträtt vid val av stadsfullmäktige tillkommer envar inom staden mantalsskriven man eller kvinna, som är svensk undersåte samt senast under nästföregående kalenderår uppnått tjugutre års ålder. Varje röstberättigad äger en röst.

Sådan rösträtt må dock ej utövas av den, som:

- a) är omyndig;
- b) är i konkurstillstånd;
- c) är av allmänna fattigvården omhändertagen för varaktig försörjning;
- d) i avseende å honom påförda utskylder till staden, vilka förfallit till betalning under de tre sistförflutna kalenderåren, häftar för utskylder för flera än två av dessa år; eller
- e) är på grund av ådömd straffpåföljd utesluten från ovannämnda rättighet.

Den omständigheten, att endera av äkta makar saknar rösträtt eller är från dess utövning utesluten, inverkar ej på den rösträtt, som tillkommer den andra maken.

10 §.

Om upprättande av röstlängd och om röstlängdens bindande verkan stadgas i kommunala vallagen.

11 §.

Stadsfullmäktige väljas bland de röstberättigade, som äro boende inom staden och uppnått tjugufem års ålder.

Stadsfullmäktig kan ej den vara, Stadsfullmäktig kan ej den vara, som:

- a) är omyndig;
- b) är i konkurstillstånd;
- a) är omyndig;
- b) är i konkurstillstånd;

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

c) är av allmänna fattigvården omhändertagen för varaktig försörjning;

c) är av allmänna fattigvården omhändertagen för varaktig försörjning;

d) på grund av honom ådömd straffpåföljd icke må utöva allmän befattning eller genom utslag, som ännu icke vunnit laga kraft, är dömd till påföljd, som nu är sagd; eller

d) häftar för honom påförda utskylder till staden, vilka förfallit till betalning under något av de tre sistförflutna kalenderåren;

e) är förklarad ovärdig att införa rätta föra andras talan.

e) på grund av honom ådömd straffpåföljd icke må utöva allmän befattning eller genom utslag, som ännu icke vunnit laga kraft, är dömd till påföljd, som nu är sagd; eller

f) är förklarad ovärdig att införa rätta föra andras talan.

Följande personer må icke vara stadsfullmäktige: överståthållaren, underståthållaren och polismästaren, annan ämbetsman, tjänsteman eller betjänt vid överståthållarämbetet, stadsfogde och hans biträden samt allmän åklagare i staden, ej heller tjänsteman eller betjänt, som är anställd vid stadens drätsel eller annat dess förvaltande verk och är för sin befattning redovisningsskyldig.

Ej må annan avsäga sig uppdrag att vara stadsfullmäktig än:

a) ämbets- eller tjänsteman, som av sin befattning är hindrad att fullgöra uppdraget;

b) den som uppnått sextio års ålder;

c) den som eljest uppger hinder, vilket godkännes av flertalet bland övriga fullmäktige; eller

d) vid valet den som de fyra senaste tjänstgöringsåren, det år då valet sker inberäknat, tjänstgjort såsom stadsfullmäktig.

12 §.

Stadsfullmäktige väljas för fyra år (tjänstgöringsår), räknade från och med den 1 april det år, då valet skedde.

Om val av stadsfullmäktige i anledning av ändring i kommunal indelning är särskilt stadgat.

13 §.

För val av stadsfullmäktige skall staden indelas i valkretsar. Valbarhet är ej inskränkt inom valkrets.

Vid valkretsindelning iakttages, att varje krets kommer att utse minst tio, högst tjugufem stadsfullmäktige efter den beräkningsgrund, att i allmänhet inom varje krets en stadsfullmäktig utses för varje befolkningstal motsvarande en hundradel av stadens folkmängd; att varje valkrets skall kunna omslutas med en sammanhängande gränslinje; att territoriell församling, där så ske kan, lämnas odelad och icke i något fall delas på flera än två kretsar; samt att antalet fullmäktige för hela staden, i den mån det utan olägenhet kan ske, fördelas lika på de särskilda valkretsarna.

Om indelning i valkretsar jämte antalet fullmäktige för varje valkrets

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

äga, efter därom av magistraten uppgjort förslag, stadsfullmäktige göra framställning hos överståthållarämbetet. Utan föregående framställning må överståthållarämbetet förordna om sådan indelning, sedan tillfälle beretts stadsfullmäktige att avgiva yttrande i ärendet. Beslut om indelning i valkretsar skall meddelas senast två månader före ingången av kalenderåret näst före det, under vilket val skall enligt indelningen äga rum.

14 §.

Val av stadsfullmäktige skall förrättas i mars månad å dag, som magistraten utsätter.

Kallelse till valförrättningen skall utfärdas av magistraten och kungöras minst åtta dagar förut genom offentligt anslag å rådhuset och kallelsens införande i den tidning, däri överståthållarämbetets kungörelser vanligen intagas. I kallelsen skola, jämte antalet av dem som skola väljas inom varje valkrets, dagen och tiderna för valet angivas samt, särskilt för varje valdistrikt, valstället noggrant utsättas.

Om valdistrikt samt vals förrättande och avslutande så ock om förfarandet, när stadsfullmäktig avgår före den bestämda tjänstgöringstidens utgång, stadgas i kommunala vallagen.

15 §.

Stadsfullmäktige välja varje år vid första sammanträdet bland sig en ordförande samt en förste och en andre vice ordförande för tjänstgöringsåret. Underrättelse om dessa val, med angivande av de valdas namn och postadress, skall ofördrojligen insändas till överståthållarämbetet för intagande i ämbetets kungörelser.

Äro både ordföranden och vice ordförandena hindrade att inställa sig vid stadsfullmäktiges sammanträde, äga stadsfullmäktige utse annan ledamot att för tillfället föra ordet.

Den tillstädesvarande stadsfullmäktig, som längsta tiden innehaft uppdraget, eller, där två eller flera stadsfullmäktige lika länge tjänstgjort i befattningen, den av dem, som är till levnadsåren äldst, för ordet, till dess ordförande blivit vald.

16 §.

Stadsfullmäktigsammanträde skall hållas i stadshuset eller å annat ställe, som för sådant ändamål blivit av stadsfullmäktige särskilt bestämt.

17 §.

Ordinarie sammanträden skola av stadsfullmäktige hållas i april månad å första helgfria dag samt i övriga månader med undantag av juli och augusti å dag, som fullmäktige äga bestämma.

Vid sammanträde i december månad fastställles stadens utgifts- och inkomststat och anställas val till de befattningar inom kommunen, vilka vid årets slut bliva lediga, ävensom av revisorer och, där så finnes erforderligt, revisorssuppleanter.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Extra sammanträde hålles, när överståthållarämbetet därom förordnar eller stadskollegiet eller de flesta av stadsfullmäktige sådant äska eller ordföranden finner det nödigt.

18 §.

Kallelse till stadsfullmäktigsammanträde utfärdas av ordföranden eller vid hinder för honom av förste eller, om jämväl han är hindrad, av andre vice ordföranden. Kallelsen, vilken skall utfärdas skriftligen och innehålla bestämd uppgift om tid och ställe samt, såvitt möjligt är, även om överläggningssämnena för sammanträdet, skall senast söckendagen före sammanträdet delgivas envar stadsfullmäktig.

En vecka före sammanträdet eller, om saken ej tål sådant uppskov, senast söckendagen förut bör tillkännagivande om sammanträdet, med uppgift å de ärenden, som därvid skola förekomma, införas i den tidning, vari överståthållarämbetets kungörelser vanligen intagas. Den omständigheten, att tillkännagivande ej blivit infört i tidning, utgör ej hinder för sammanträdet hållande.

Överståthållarämbetet skall särskilt skriftligen underrättas om sammanträde.

19 §.

Stadsfullmäktige må ej företaga ärende eller besluta däri, såvida icke flera än hälften av dem äro tillstädes. Är tillstädesvarande fullmäktig enligt stadgandet i 51 § andra stycket hindrad att delta i visst ärende, utgör ej den omständigheten, att till följd därav antalet av de deltagande icke överstiger hälften av fullmäktiges hela antal, hinder för ärendets företagande.

Ordförande eller ledamot, som utan anmält, av stadsfullmäktige godkänt hinder avhåller sig från sammanträde, skall böta till stadens kassa två kronor och dubbelt så mycket, om sammanträdet måste i anseende till de närvarandes fåtalighet inställas eller upplösas.

20 §.

Varje stadsfullmäktig äger en röst.

Vid stadsfullmäktigsammanträde äger överståthållaren eller, vid hinder för honom, underståthållaren att vara tillstädes och delta i överläggningarna, men ej i besluten. Sådan rätt tillkommer jämväl revisor vid granskning av den av honom avgivna revisionsberättelsen.

Borgarråd skall, ändå att han icke är stadsfullmäktig, närvara vid fullmäktiges sammanträden, där ej förfall, som av fullmäktige godkännes, föreligger, och äger därvid att delta i överläggningarna och framställa förslag samt få sin mening i protokollet antecknad, men ej att delta i besluten.

21 §.

Stadsfullmäktige äro skyldiga att, efter sakens beskaffenhet, antingen meddela yttrande eller fatta beslut över alla de frågor, vilka blivit av högre myndighet eller av magistraten hänskjutna till dem.

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

Det tillkommer ock stadsfullmäktige att meddela beslut i ärenden, som av stadens nämnder blivit på grund av deras uppdrag underställda fullmäktiges prövning, ävensom i fråga, som väckts genom motion av borgarråd eller fullmäktig.

22 §.

De ärenden, som företagas till avgörande av stadsfullmäktige, skola förut vara vederbörligen beredda av stadskollegiet och den stadens nämnd, dit ärendet efter sin beskaffenhet hör, samt, om ytterligare beredning prövas erforderlig, av en eller flera särskilt utsedda personer.

Där ärende, som beretts annorledes än av drätselnämnden, avser avhändande eller inköp av fast egendom eller därifrån härflytande rättighet eller eljest är av särskild vikt för stadens ekonomi, skall tillfälle lämnas nämnden att avgiva yttrande däröver, innan ärendet företages till avgörande av stadsfullmäktige.

Val må dock av stadsfullmäktige förrättas utan föregående beredning. Fordrar ärende skyndsam handläggning, är beredning ej heller nödig beträffande förslag, i vilket samtliga tillstädesvarande fullmäktige instämma.

23 §.

För varje stadsfullmäktigsammanträde upprättas och anslås i sammanträdesrummet en föredragningslista, som upptager främst de frågor, om vilka Konungen infordrat fullmäktiges yttrande; därefter de ärenden, som uppskjutits från ett föregående sammanträde; vidare de av överståthållarämbetet eller magistraten framställda förslag; och slutligen övriga på fullmäktiges handläggning eller beslut ankommande ärenden, i den ordning ordföranden med avseende å ärendenas vikt eller behovet av deras skyndsamma avgörande finner skäligt bestämma.

Uppstår fråga om visst ärendes föredragande i annan ordning än den på listan angivna, gäller därom vad stadsfullmäktige besluta.

24 §.

Kan ärende, som handlägges å stadsfullmäktigsammanträde, icke å den utsatta dagen bringas till slut, skall sammanträdet fortsättas å annan dag. Om sammanträdet fortsättande skall, därest fullmäktige så besluta, kallelse i vanlig ordning utfärdas. Beslutes icke sådan kallelse, har ordföranden att, innan sammanträdet upplöses, bestämma och för de närvarande tillkännagiva tid för det fortsatta sammanträdet.

Om fortsättande och avslutande av valförrättning, när val är proportionellt, gäller vad därom är särskilt stadgat.

Begäres vid ärendes behandling å stadsfullmäktigsammanträde bordläggning av ärendet och förenar sig minst en tredjedel av de närvarande därom, skall ärendet uppskjutas till annan dag, som ordföranden har att bestämma och i vanlig ordning kungöra.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Bordläggning må ej, såvida icke beslut därom fattas med vanlig röstövertikt, ske i fråga om val eller mera än en gång i samma ärende.

25 §.

Ordföranden åligger att å stadsfullmäktigsammanträde framställa ärendena till överläggning samt att tillse, att ej andra frågor företagas till avgörande än de som finnas angivna i kallelsen till sammanträdet.

Fråga, som fordrar skyndsamt handläggning och vars upptagande samtliga närvarande fullmäktige medgiva, må, ändå att den ej angivits i kallelsen, med iakttagande av vad i 22 § är stadgat företagas till avgörande å sammanträdet.

26 §.

1 mom. Sedan överläggningen i ett ärende förklarats avslutad, framställer ordföranden proposition så avfattad, att den kan besvaras med ja eller nej.

Ordföranden tillkännagiver därefter, huru enligt hans uppfattning beslutet utfallit, och befäster detsamma, där ej omröstning begäres, med klubbslag.

Begäres omröstning, skall den verkställas efter upprop och utom vid val ske öppet. Där ej för särskilda fall annorledes stadgas, bestämmes utgången genom enkel pluralitet av de avgivna rösterna. Falla rösterna lika för olika meningar, skiljer vid val lotten mellan lika rösttal, men verkställs i övriga fall ny omröstning med slutna sedlar, varvid, före dessas öppnande, en sedel avlägges, för att, där rösterna även nu bliva lika, bestämma beslutet. Vid omröstning för tillsättande av tjänstebefattning skall förfaras såsom vid val.

Vägrar ordföranden att framställa proposition å gjort yrkande, skall han, såvida någon ledamot det äskar, till stadsfullmäktiges avgörande hänskjuta frågan, om yrkandet må till prövning upptagas.

Om val av stadsfullmäktiges ordförande och vice ordförande stadgas i 15 §, om val av borgarråd i 39 §. Val i stadsfullmäktige av övriga ledamöter i stadskollegiet, jämte ersättare för dem, samt av ledamöter och suppleanter i drätselnämnden eller i annan stadens nämnd, för vilken sådant är särskilt föreskrivet, ävensom av revisorer och revisorssuppleanter, som avses i 51 §, så ock av två eller flera personer för särskild beredning av ärenden, som skola företagas till avgörande av stadsfullmäktige, skall vara proportionellt, därest det begäres av minst så många väljande, som motsvara det tal, vilket erhålles, om samtliga väljandes antal delas med siffran för det antal personer valet avser, ökad med 1. Om förfarandet vid sådant proportionellt val är särskilt stadgat.

2 mom. För beslut erfordras två tredjedelar av de i omröstningen deltagandes röster, då beslutet avser:

a) avhändande av fastighet eller

2 mom. För beslut erfordras två tredjedelar av de i omröstningen deltagandes röster, då beslutet avser:

a) avhändande av fastighet eller där-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

därifrån härflytande rättighet eller inköp av fastighet, där ej avhändandet eller inköpet avser genomförande av fastställd stadsplan, tomtindelning eller stomplan;

b) beviljande av anslag till nytt ändamål eller behov;

c) beviljande av anslag, vartill medel skola anskaffas genom upplåning;

d) upptagande eller förnyande av lån, därunder inbegripet ingående av borgen, eller förlängning av tiden för erhållet låns återbetalande; eller

e) efterskänkande av oguldna stadsutskylder, där fråga ej är om antagande av ackord.

(Utskottets förslag.)

ifrån härflytande rättighet eller inköp av fastighet, där ej avhändandet eller inköpet avser genomförande av fastställd stadsplan, tomtindelning eller stomplan;

b) beviljande av anslag till nytt ändamål eller behov;

c) beviljande av anslag till ändamål eller behov, som icke är nytt men för vilket under året näst före det, som anslaget avser, anslag ej utgått, därest högsta uttaxeringen av allmän kommunalskatt överstiger tio kronor för skatte-krona;

d) höjande av visst under året närmast före det, som höjningen avser, utgående anslag, då höjningen skulle utgöra:

1) mera än tjugufem procent av förutvarande anslaget, därest högsta uttaxeringen av allmän kommunalskatt överstiger tio kronor för skatte-krona;

2) mera än femton procent av förutvarande anslaget, därest högsta uttaxeringen av allmän kommunalskatt överstiger tretton kronor för skatte-krona;

3) mera än tio procent av förutvarande anslaget, därest högsta uttaxeringen av allmän kommunalskatt överstiger sexton kronor för skatte-krona;

e) beviljande av anslag, vartill medel skola anskaffas genom upplåning;

f) upptagande eller förnyande av lån, därunder inbegripet ingående av borgen, eller förlängning av tiden för erhållet låns återbetalande; eller

g) efterskänkande av oguldna stadsutskylder, där fråga ej är om antagande av ackord.

Med allmän kommunalskatt förstås i c) och d) sådan skatt, evad den beslutits av stadsfullmäktige eller av kyrkofullmäktige eller församlingsdelegerade.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

3 mom. Beslut om beviljande av anslag skall tillika innefatta, huruvida anslaget skall utgå av tillgängliga medel eller erforderligt belopp skall uttaxeras eller upplånas.

27 §.

Efterskänkande av oguldna stadsutskylder må, där fråga ej är om antagande av ackord, av stadsfullmäktige beslutas allenast där, efter prövning av varje särskilt fall, verkligt ömmande omständigheter befunnits föreligga.

28 §.

1 mom. Stadsfullmäktiges ordförande och vice ordförande äro icke i denna sin egenskap berättigade att uppbära arvode eller ersättning för andra med uppdraget förenade kostnader än för sådana, som förorsakas av representationsuppgifter, där dylik ersättning finnes erforderlig och av stadsfullmäktige medges. Stadsfullmäktige må för ett år i sänder besluta, att ersättningen skall utgå med visst belopp, vilket icke må överstiga vad skäligt är med hänsyn till beräknliga kostnader av nämnda art.

2 mom. Där det finnes av behovet påkallat, äga stadsfullmäktige besluta, att annan ledamot av stadskollegiet än borgarråd, ävensom vald ledamot av drätselnämnden eller annan stadens nämnd eller av beredning, så ock revisor skola för deltagande i sammanträde eller förrättning inom staden i stadens angelägenhet åtnjuta gottgörelse av stadens medel i form av dagtraktamente med högst fem kronor för sammanträdes- eller förrättningsdag. Stadsfullmäktige må ock besluta, där kommunikationsförhållandena anses sådant kräva och väglängden mellan ledamotens eller revisorns hemvist och sammanträdes- eller förrättningsstället är större än fem kilometer, att reseersättning skall utgå till ledamoten eller revisorn. Denna ersättning må icke överstiga hälften av belopp, beräknat efter lägsta avgift för automobil eller hästskjuts, där icke järnväg, spårväg eller omnibus är att tillgå eller fartygs-lägenhet begagnas, ej heller överstiga avgiften för tredje klass plats på järnväg eller plats i spårvagn eller omnibus, där något av dessa fortskaffningsmedel finnes, eller för salongsplats på fartyg, där resan såmedelst sker.

Ersättning för resa, som enligt uppdrag i stadens angelägenhet företages utom staden av person, som sägs i första stycket, må, om stadsfullmäktige så besluta, utgå efter annan grund, än nu är sagt.

3 mom. Jämte gottgörelse, som beslutes enligt 2 mom., må efter stadsfullmäktiges bestämmande för med uppdraget förenat besvär utgå arvode till annan ledamot av stadskollegiet än borgarråd ävensom till ledamot av drätsel-nämnden eller annan stadens nämnd eller av beredning, där han efter särskilt uppdrag utför arbete av väsentligt större omfattning än övriga ledamöter, så ock till revisor. Arvodet skall till beloppet bestämmas för högst ett år i sänder och må icke överstiga vad på grund av göromålens omfattning och art kan anses skäligt, ej heller bestämmas med hänsyn till den inkomst av tjänst, yrke eller näring, som uppdragets innehavare genom dess fullgörande går förlustig.

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

4 mom. Där eljest i lag eller författning föreskrift meddelas om arvode eller annan ersättning åt innehavare av kommunalt uppdrag, skall vad sålunda finnes särskilt stadgat lända till efter rättelse.

29 §.

Framställningar och utlåtanden, vilka från stadsfullmäktige avgivas till Konungen, skola insändas till överståthållarämbetet, som dem, åtföljda av eget utlåtande, vidare befordrar.

30 §.

Finna stadsfullmäktige sig vid behandlingen av något ärende vara i behov av upplysningar från andra myndigheter inom staden än stadens nämnder eller beredningar, må fullmäktige vända sig till överståthållarämbetet med begäran om sådana upplysningars meddelande eller infordrande.

31 §.

Stadsfullmäktige skola antaga sekreterare, vilkens åligganden bestämmas i de föreskrifter, som fullmäktige för honom utfärda.

32 §.

Vid stadsfullmäktigsammanträde skall föras protokoll, av vilket framgår, vilka fullmäktige varit närvarande, och som upptager för varje ärende överläggningsämnet och beslutet, med angivande huruvida och i vilken ordning omröstning företagits.

Justering av protokollet verkställs senast fjorton dagar efter sammanträdet å tid, som ordföranden bestämmer och vid sammanträdet tillkännager, av ordföranden jämte minst två därtill för varje gång av fullmäktige utsedda närvarande ledamöter. Justering må ock verkställas av fullmäktige antingen genast eller vid nästa sammanträde. Protokollet underskrives, med anteckning om justeringen, av ordföranden och de utsedda justeringsmännen eller, där justeringen verkställts av fullmäktige, minst två vid sammanträdet närvarande ledamöter.

Det justerade protokollet skall därefter å förut kungjord dag offentligen uppläsas.

Protokollen med tillhörande handlingar och bilagor skola bevaras på sätt och å ställe, som fullmäktige bestämt, med iakttagande av föreskrifterna i arkivstadga, som utfärdas av Konungen.

33 §.

Den som vid stadsfullmäktigsammanträde deltagit i avgörandet av ärende äger anföra reservation mot det fattade beslutet. Reservation skall anmälas innan sammanträdet avslutas samt, om den närmare utvecklas, avfattas skriftligen och avgivas sist vid justeringen av protokollet.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

34 §.

Stadsfullmäktiges beslut skola, så snart de blivit justerade, skriftligen delgivas överståthållarämbetet. För övrigt äger envar att taga avskrift av protokollet och att få avskriftens riktighet bestyrkt.

35 §.

Stadsfullmäktiges förhandlingar skola vara offentliga; dock må fullmäktige för visst ärende besluta, att överläggningen skall hållas inom stängda dörrar.

Ordföranden vakar över ordningen vid stadsfullmäktigsammanträde samt kan varna och, efter förutgången varning, låta utvisa envar, som förhåller sig oskickligt. Uppstår oordning, som ordföranden icke kan avstyra, äger han upplösa sammanträdet.

3 kap. Om stadskollegiet och stadens nämnder.

36 §.

I staden skall finnas ett stadskollegium.

37 §.

Stadskollegiet tillhör att å stadsfullmäktiges vägnar leda förvaltningen av stadens angelägenheter. För sådant ändamål har stadskollegiet:

- att med uppmärksamhet följa förvaltningen i alla dess grenar;
- att utan tidsutdräkt göra de framställningar och förslag hos fullmäktige eller vidtaga de åtgärder i övrigt, som härvid befinnas påkallade;
- att tillse, det ärenden, i vilka fullmäktige skola meddela utlåtanden eller beslut, varda, innan de till handläggning där förekomma, underkastade erforderlig utredning, ävensom att till föredragning i stadsfullmäktige bereda dylika ärenden och däri avgiva yttranden; samt

att å fullmäktiges vägnar övervaka verkställigheten av fullmäktiges beslut.

Stadskollegiet äger att från stadens nämnder, beredningar eller tjänstemän inforra de yttranden och upplysningar, som för ärendenas utredande erfordras, och tillse, att sådana utan onödigt dröjsmål avgivas, ävensom att hos överståthållarämbetet göra framställning om upplysningars meddelande eller inforrande på sätt för stadsfullmäktige är i 30 § medgivet.

Instruktion för stadskollegiet fastställs av Konungen, sedan stadsfullmäktige därtill uppgjort förslag.

38 §.

Stadskollegiet utgöres av

- a) stadsfullmäktiges ordförande och båda vice ordförande,
- b) minst tre, högst sex borgarråd samt
- c) ytterligare nio ledamöter.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

39 §.

Borgarråden väljas av stadsfullmäktige för en tid av sex år. Till borgarråd må allenast utses personer med synnerlig insikt och erfarenhet i kommunala förvaltningsfrågor eller eljest i allmänna värv. Skola samtidigt flera borgarråd tillsättas, anställas, där så äskas eller omröstning begäres, särskilt val av varje borgarråd.

Begäres omröstning, skall sådan verkställas, och är den vald, som därvid erhållit minst två tredjedelar av de avgivna rösterna. Uppnår ej någon sagda rösttal, skall valet uppskjutas till en följande dag. Vid den nya omröstning, som då anställas, må endast ifrågakomma de två, som vid första omröstningen erhållit de flesta rösterna, eller, om flera än två erhållit högsta rösttalet eller jämte den, som fått de flesta rösterna, flera än en erhållit näst högsta rösttalet, samtliga dessa, och är den vald, som vid den nya omröstningen erhållit flesta rösterna; mellan lika rösttal avgör lotten.

Avgår borgarråd före den bestämda tjänstgöringstidens utgång, skall befattningen så snart ske kan återbesättas; för tiden intill dess nytt val skett ävensom vid tjänstledighet för borgarråd äge stadskollegiet utse någon bland sina ledamöter att uppehålla tjänsten.

Borgarråd åtnjuter årsarvode, som av stadsfullmäktige bestämmas. Med befattningen såsom borgarråd må icke utan stadsfullmäktiges medgivande förenas annan befattning i statens eller kommunens tjänst eller annat jämförligt allmänt eller enskilt uppdrag.

De i 38 § c) omförmälda ledamöterna av stadskollegiet jämte lika många ersättare för dem skola stadsfullmäktige årligen bland sig välja å första sammanträdet i april månad för tiden intill nästa val. Sker ej valet proportionellt, skall bestämmas den ordning, i vilken ersättarna skola inkallas till tjänstgöring.

Om skyldighet för borgarråd och i 38 § c) omförmälda ledamöter av stadskollegiet att vid varaktigt förfall avgå samt om ersättares inkallande gälle vad i kollegiets instruktion är stadgat.

40 §.

Stadsfullmäktiges ordförande och båda vice ordförande utöva i denna egenskap enahanda befattningar i stadskollegiet.

Överståthållaren eller, vid hinder för honom, underståthållaren äger övervara stadskollegiets sammanträden och delta i överläggningarna, men ej i besluten.

Den hos stadsfullmäktige anställde sekreteraren tjänstgör i sådan egenskap jämväl hos stadskollegiet.

41 §.

Borgarråden föredraga i stadskollegiet de ärenden, som på kollegiets handläggning ankomma; dock må kollegiet, där särskilda omständigheter

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

föranleda undantag beträffande visst ärende eller viss grupp av ärenden, bestämma annan ordning för föredragningen. Angående ärendenas fördelning mellan borgarråden gälle vad i stadskollegiets instruktion stadgas. Att borgarråd utses till ordförande i vissa nämnder sägs i 43 §.

42 §.

I staden skola finnas en drätselnämnd och en fattigvårdsnämnd; genom instruktioner, som fastställas av Konungen, sedan stadsfullmäktige därtill uppgjort förslag, bestämmas för dessa nämnder antalet ledamöter och suppleanter.

För annan stadens nämnd skall, där ej annorlunda är särskilt stadgat, förslag till instruktion upprättas av stadsfullmäktige och underställas överståthållarämbetets prövning.

Nämnd åligger att i avseende å sitt verksamhetsområde lämna överståthållarämbetet sådana upplysningar, som av ämbetet äskas.

43 §.

1 mom. Stadskollegiet utser bland borgarråden ordförande i drätselnämnden och fattigvårdsnämnden samt, där ej annat är föreskrivet, i övriga stadens nämnder.

Till ordförande i drätselnämnden och fattigvårdsnämnden utses de borgarråd, vilkas föredragningsskyldighet skall omfatta de till dessa nämnder hörande ärenden. Vid val av borgarråd till ordförande jämväl i övriga nämnder skall stadskollegiet taga hänsyn till stadgad fördelning av borgarrådens föredragningsskyldighet. Den som jämlikt 39 § blivit av stadskollegiet utsedd att i borgarråds ställe uppehålla hans tjänst utövar jämväl hans befattning såsom ordförande i nämnd.

Borgarråd, som av stadskollegiet valts till ordförande i nämnd, tjänstgör i sådan egenskap den tid han innehar borgarrådsbefattningen eller den kortare tid, som kollegiet må hava vid valet bestämt.

2 mom. De ledamöter i nämnd, vilka icke utses av stadskollegiet efter ty i 1 mom. sägs, ävensom fastställt antal suppleanter skola, där ej i nämndens instruktion eller eljest är annorlunda stadgat, väljas av stadsfullmäktige.

De av stadsfullmäktige valda ledamöternas eller suppleanternas tjänstgöringstid är två år, räknat från och med den 1 januari. Avgående ledamot eller suppleant kan återväljas.

44 §.

I avseende å valbarhet till ledamot eller suppleant i nämnd ävensom beträffande obehörighet och rätt till avsägelse skall, där ej annat är i instruktion eller eljest särskilt föreskrivet, vad om stadsfullmäktige är stadgat äga motsvarande tillämpning.

I avseende å valbarhet till ledamot eller suppleant i nämnd ävensom beträffande obehörighet och rätt till avsägelse skall, där ej annat är föreskrivet i lag eller särskild författning eller i nämndens instruktion, vad om stadsfullmäktige är stadgat äga motsvarande tillämpning.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

45 §.

Närmare föreskrifter i fråga om föremålen för nämnds verksamhet, dess befogenhet samt ordningen och sättet för ärendenas behandling m. m. meddelas i nämndens instruktion.

46 §.

Om stadens drätsel samt om revision och meddelande av ansvarsfrihet sägs i 4 kap.; om debitering och uppbörd av kommunalskatt stadgas i 5 kap.

4 kap. Om stadens drätsel.

47 §.

Kommunen skall årligen upprätta en utgifts- och inkomststat för det nästföljande kalenderåret.

Å statens utgiftssida skola upptagas:

- a) det löpande årets beräknade brist;
- b) de belopp i kapital eller ränta, varmed stadens skulder under det nästföljande året förfalla till betalning;
- c) de anslag, som tidigare beslutits för nästföljande år, så ock de anslag, som beslutas i samband med statens fastställande, däribland även ett anslag för oförutsedda behov.

Statens inkomstsida skall upptaga:

- a) det löpande årets beräknade behållning;
- b) de inkomster, som i anledning av tidigare fattade beslut eller på annan grund kunna påräknas under det nästföljande året, så ock det belopp, som ytterligare skall anskaffas, ävensom sättet för dess anskaffande.

Kommunen må i stället för det löpande årets beräknade brist eller behållning upptaga det belopp, vartill nästföregående års brist eller behållning enligt avslutade räkenskaper uppgått.

48 §.

Förslag till utgifts- och inkomststat skall före november månads utgång varje år uppgöras av stadskollegiet. För detta ändamål skola stadens nämnder inom tid, som stadskollegiet utsätter, dock senast den 15 oktober, till stadskollegiet ingiva sina specialförslag över utgifter och inkomster för det nästföljande året.

Innan de av andra nämnder än drätselnämnden avgivna specialförslag företagas till behandling i stadskollegiet, skola yttranden över förslagen inhämtas från drätselnämnden.

49 §.

Stadskollegiets statförslag upptages till granskning och fastställelse på stadsfullmäktigsammanträde i december månad. Därvid skola de anslag, som först då föreslås till beviljande, samt därmed sammanhängande frågor särskilt bliva föremål för överläggning och avgörande.

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

Den fastställda utgifts- och inkomststaten återställs därefter till stadskollegiet, som för det i 57 § angivna ändamål överlämnar utdrag av densamma till överståthållarämbetet.

50 §.

Stadens räkenskaper skola föras för kalenderår.

Närmare föreskrifter om stadens kassa- och räkenskapsväsen meddelas i särskilt reglemente, som fastställs av Konungen, sedan stadsfullmäktige därtill uppgjort förslag.

51 §.

Av stadsfullmäktige skola årligen utses revisorer och, där så finnes erforderligt, revisorssuppleanter för granskning av det nästföljande årets förvaltning.

Den, vilken såsom ledamot av stadskollegiet eller av någon stadens nämnd eller eljest är redovisningsskyldig till staden, må icke väljas till revisor eller revisorssuppleant för granskning av förvaltning, för vilken han har att redovisa, ej heller deltaga i val av revisor eller revisorssuppleant för granskning av sådan förvaltning eller i beslut med anledning av granskningen.

Över verkställd revision skall berättelse avgivas så tidigt, att ärendet efter inhämtande av vederbörandes förklaringar och utlåtanden kan företagas senast vid det ordinarie sammanträdet i november månad.

52 §.

Närmare bestämmelser om revisionen meddelas i revisionsstadga, som fastställs av Konungen, sedan stadsfullmäktige därtill uppgjort förslag.

53 §.

På beslut av stadsfullmäktige ankommer, huruvida framställd anmärkning skall förfalla och ansvarsfrihet för förvaltningen meddelas eller laga åtgärd för bevarande av stadens rätt skall vidtagas. Anställes ej talan å den förvaltning revisionsberättelsen avser inom ett år från det berättelsen framlades å stadsfullmäktigsammanträde, skall så anses, som om ansvarsfrihet blivit beviljad. Utan hinder av att ansvarsfrihet beviljats må talan föras på grund av brottslig handling, där ej ansvarsfriheten uppenbarligen avsett även den handlingen.

5 kap. Om uttaxering och uppbörd.

54 §.

För täckande av stadens medelsbehov, i den mån det ej fylles genom andra inkomster, skola i första hand anlitas progressivskattemedel och skogsaccismedel enligt bestämmelserna i förordningen om kommunal progressivskatt och lagen om skogsaccis. Vad därutöver erfordras skall fyllas

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

genom uttaxering av allmän kommunalskatt i förhållande till de skattekronor och skatteören, som enligt bestämmelserna i kommunalskattelagen i senast fastställda taxeringslängd påförts de till kommunen skattskyldiga.

55 §.

1 mom. Är i lag eller författning stadgat, att skatt till staden skall utgå efter andra grunder än i 54 § angivas, gäller till efterrättelse vad sålunda är förordnat.

Stadsfullmäktige äga ej i annan mån än i 2 mom. medgives besluta avvikelser från de i lag eller författning föreskrivna grunderna för kommunalskatts utgörande.

2 mom. Skulle i andra fall än dem, som i 1 mom. bestämmas, hos stadsfullmäktige väckas förslag, att viss utskyld skall till staden utgöras efter annan än den i 54 § angivna allmänna grund, skall först avgöras, huruvida ett sådant förslag, vilket dock icke må avse påläggande av personlig eller efter matlag utgående avgift, bör komma under närmare prövning. Skall sådant förslag tagas under vidare prövning, skall det, innan det av stadsfullmäktige företages till slutligt avgörande, överlämnas till stadskollegiet, som vidtager den förberedande utredning frågan kräver.

56 §.

De utskylder, som enligt stadens beslut i anledning av förslaget till utgifts- och inkomststat skola under det nästföljande kalenderåret utgöras av dem, vilka under det löpande året äro skattskyldiga till staden, anses för det löpande årets utskylder.

57 §.

Överståthållarämbetet åligger att på grund av den fastställda utgifts- och inkomststaten ävensom de beslut om uttaxering, som enligt lagen om församlingsstyrelse i Stockholm delgivas ämbetet genom kyrkoråd, skolråd eller biblioteksstyrelse, oförtövat låta genom sin avdelning för uppbördsärenden förrätta debitering ävensom verkställa uppbörden i enlighet med reglemente, som av Konungen fastställs för uppbördsverket i Stockholm.

58 §.

De utskylder, vilka icke blivit inom föreskriven tid erlagda, låter vederbörande uppbördsman i laga ordning uttaga. Vid indrivandet av sådana medel uttages därutöver en avgift av tre öre å varje full krona av det oguldna utskyldsbeloppet, dock ej mindre än tjugufem öre. Om användningen av dessa medel stadgas särskilt.

De utskyldsbelopp, som under uppbördsstämman ingå eller sedermera indrivnas, skola insättas i bank enligt närmare bestämmelser i reglementet för uppbördsverket i Stockholm.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

59 §.

Förmenar någon, att utskyld blivit genom fel vid debiteringen obehörigen eller med oriktigt belopp honom påförd, äger han att däri söka rättelse hos överståthållarämbetet genom besvär, vilka inom natt och år efter det utskylden blivit klaganden avfordrad skola till ämbetets avdelning för uppborärenden ingivas; dock må klaganden på eget äventyr med posten till avdelningen insända besvären så tidigt, att de inom sagda tid dit inkomma.

Drätselnämnden samt kamreraren vid överståthållarämbetets avdelning för uppborärenden äga hos överståthållarämbetet göra framställning om rättelse av debiteringen på den grund, att sådan underlåtits eller skett till för lågt belopp. Dylig framställning skall ingivas till överståthållarämbetet under kalenderåret näst efter det, vars utskylder debiteringen avser.

Den som hos överståthållarämbetet klagat över sin debitering är icke dess mindre pliktig att i stadgad ordning gälda det honom påförda utskyldsbeloppet, med honom förbehållen rätt att, därest hans besvär godkännas, få det för mycket erlagda åter med ränta enligt vad särskilt är stadgat.

60 §.

Har, efter det den allmänna debiteringen blivit förrättad, sådan taxering, som enligt lag bör ligga till grund för skattskyldighet till staden, blivit verkställd, ändrad eller undanröjd, skall överståthållarämbetet låta genom sin avdelning för uppborärenden göra därav föranledd ändring i debiteringen, utan hinder av att denna enligt vad ovan sägs vunnit laga kraft, och njuter skattskyldig ränta, enligt vad särskilt är stadgat, å vad han äger återbekomma såsom för mycket erlagt.

Beträffande åtgärd av överståthållarämbetet, som nu är sagd, äger 59 § första stycket motsvarande tillämpning, skolandetiden för besvärans anförande räknas från det klaganden erhållit vetskap om åtgärden.

61 §.

Skola efter det att den allmänna debiteringen blivit förrättad utskylder påföras skattskyldig, åligger det överståthållarämbetet att låta genom sin avdelning för uppborärenden tillställa de skattskyldiga deras debetsedlar. Uppbörd må ej förrättas tidigare än trettio dagar efter det debetsedel kommit den skattskyldige till handa. Beträffande utskylder, som nu sagts, skall 58 § äga motsvarande tillämpning.

62 §.

1 mom. Avkortning av kommunalutskylder, beslutade av stadsfullmäktige, kyrkofullmäktige eller församlingsdelegerade, skall verkställas av överståthållarämbetet:

a) då vederbörande i laga ordning beslutit efterskänka påförda utskylder eller då, utan att sådant beslut fattats, rätt att utfå utskylder i följd

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

av ackord i konkurs eller i ackordsförhandling utan konkurs icke längre föreligger, eller

b) då någon genom ändring i taxering eller debitering vunnit nedsättning i eller befrielse från honom påförda utskylder.

Sedan avkortning av kommunalutskylder ägt rum, skola åtgärder för utskyldernas indrivande icke vidare företagas.

2 mom. Avskrivning av kommunalutskylder, som i 1 mom. avses, må beslutas av överståthållarämbetet:

a) då den skattskyldige saknar utmättningsbara tillgångar till utskyldernas gäldande och införsel i honom tillkommande avlöning, pension eller livränta icke kan äga rum,

b) då upplysning om den skattskyldiges vistelseort icke kunnat vinnas eller den skattskyldige icke kunnat anträffas å ort, där han enligt inhämtade upplysningar antagits uppehålla sig, eller

c) då den skattskyldige vistas å utrikes ort och utsikt att utfå utskylderna på den grund ej förefinnes.

Utan hinder av att avskrivning av kommunalutskylder ägt rum kvarstår den skattskyldiges betalningskyldighet. I händelse framdeles anledning föreligger till antagande, att de obetalade utskylderna kunna uttagas, skola åtgärder å nyo vidtagas för utskyldernas indrivande och redovisning.

3 mom. Över utskylder, som avkortats eller avskrivits, skall överståthållarämbetet vid varje års slut upprätta och vederbörande tillställa särskild avkortnings- och avskrivningslängd med angivande tillika av avkortnings- eller avskrivningsorsaken.

6 kap. Om underställning och besvär.

63 §.

För att vinna bindande kraft skola stadsfullmäktiges beslut underställas Konungens prövning och fastställelse, då de angå:

a) avhändande eller pantförskrivning av sådan staden tillhörig fastighet, som för något dess gemensamma nytta avseende ändamål tillfallit staden genom gåva eller testamente, eller som till bestridande av något bland stadens allmänna behov blivit bestämd, ävensom överenskommelse, som medför ändring i någon stadens rättighet till sådan fastighet;

b) upptagande av lån, därunder inbegripet ingående av borgen; dock att underställning icke erfordras, där ej i följd av beslutet sammanlagda beloppet av stadens utan underställning skedda upplåning överstiger skillnaden mellan, å ena sidan, ett belopp motsvarande tio gånger antalet av de skatte kronor och skatteören, varefter stadsutskylder skolat utgöras för sistförflutna året, och, å andra sidan, den summa, som för nämnda år beslutits skola i staden anskaffas genom uttaxering; skolande i sistnämnda summa icke inräknas de belopp, som avse folkskoleväsendet; eller

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

c) nya eller förhöjda avgifter å den allmänna rörelsen för begagnande av de platser, som anvisats åt densamma, eller de inrättningar, som äro gjorda till dess betjänande.

Beslut, som skall underställas Konungens prövning, skall insändas till överståthållarämbetet, som har att överlämna handlingarna, jämte eget yttrande, till Konungen.

64 §.

Överståthållarämbetets stadfästelse erfordras för att giva gällande kraft åt beslut, vilka:

a) avse ersättning eller arvode enligt 28 § 1 eller 3 mom., där beslutet ej allenast innefattar förnyande av dylikt för nästföregående år fattat, lagligen gällande beslut;

b) avse utgifter, som erfordra uttaxering under längre tid än fem år; eller

c) avse åläggande enligt 55 § 2 mom. av ny kommunalskatt, att utgå efter annan än den i 54 § bestämda allmänna grund.

Underställt beslut skall antingen oförändrat fastställas eller ogillas. Vägras fastställelse, skall skäl därför uppgivas.

Över vägrad fastställelse må kommunen föra klagan hos Konungen.

65 §.

Finner överståthållarämbetet, att av stadsfullmäktige fattat beslut icke tillkommit i laga ordning eller att det står i strid mot allmän lag eller författning eller annorledes överskrider deras befogenhet, som fattat beslutet, eller att underställning, där den bort äga rum, uraktlåtit, är överståthållarämbetet pliktigt att förbjuda verkställighet av samma beslut.

66 §.

Medlem av kommunen, som ej nöjes åt stadsfullmäktiges beslut, äger, där ej annat är särskilt föreskrivet, att söka rättelse däri genom besvär, om beslutet

icke tillkommit i laga ordning,

står i strid mot allmän lag eller författning eller annorledes överskrider deras befogenhet, som fattat beslutet, eller

kränker hans enskilda rätt eller eljest vilar på orättvis grund.

Besvären skola, jämte det överklagade beslutet, ingivas till överståthållarämbetet före klockan tolv å fjortonde dagen efter den dag, då stadsfullmäktiges protokoll offentligen upplästes, dagen då det skedde likväl oräknad. Det åligger klaganden därjämte att vid besvären foga bevis om dagen, då sådan uppläsning ägde rum.

67 §.

Gå besvären ut därpå, att beslutet icke tillkommit i laga ordning eller att det står i strid mot allmän lag eller författning eller annorledes över-

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

skriker deras befogenhet, som fattat beslutet, och finnas besvären böra godkännas, vare lag, som i 65 § sägs.

Grundas besvären därpå, att klagandens enskilda rätt blivit genom beslutet kränkt, och bliva besvären godkända, gäller rättelsen till förmån för den som klagat, men står beslutet i övrigt fast, utan så är, att det finnes strida mot allmän lag eller författning eller eljest vila på orättvis grund, då överståthållarämbetet må förordna om upphävande av beslutet i dess helhet.

68 §.

För besvärs anförande mot stadskollegiets eller någon stadens nämnds beslut i sådana mål och ärenden, vilka stadskollegiet eller nämnden på grund av föreskrifter i särskilda författningar har att handlägga, gäller vad i dessa författningar för varje fall finnes stadgat.

I övrigt skall, med iakttagande av vad i tredje stycket föreskrives, medlem av kommunen, vilken ej nöjes åt stadskollegiets eller stadens nämnders beslut, som icke är av rent förberedande eller verkställande art, äga däröver anföra besvär, och skall därvid vad i 66 och 67 §§ är stadgat äga motsvarande tillämpning, dock att tiden för anförande av besvär skall räknas från det klaganden av beslutet erhöi del, dagen då sådant skedde likväl oräknad.

[Kan enligt särskilda av Konungen meddelade föreskrifter beslut, varom nu är sagt, överklagas hos stadskollegiet eller hos nämnd, må besvär hos överståthållarämbetet anföras allenast över beslut, som i anledning av sådant överklagande meddelas. Anföras sådana besvär, vare det klaganden obetaget att, i den mån anledning därtill finnes, till stöd för sina besvär åberopa jämväl, att förstnämnda beslut icke tillkommit i laga ordning eller att det står i strid mot allmän lag eller författning eller annorledes överskrider deras befogenhet, som fattat beslutet, eller kränker hans enskilda rätt eller eljest vilar på orättvis grund.

69 §.

Överståthållarämbetets utslag i mål, varom i 65, 66 eller 68 § sägs, utgives efter anslag, som skall vara två dagar förut anslaget å dörren till dess kansli och senast samma dag, då utslaget utgives, meddelas i den tidning, där överståthållarämbetets kungörelser vanligen intagas.

I utslaget må, där icke för vissa frågor annorlunda är stadgat, ändring sökas hos Konungen senast före klockan tolv å trettionde dagen efter den, då utslaget gavs, dagen då det skedde likväl oräknad.

70 §.

Finner överståthållarämbetet vid prövning av besvär eller framställning av drätselnämnden eller kamreraren vid ämbetets avdelning för uppbördsärenden rörande debitering av kommunalskatt, att debitering obehörigen verkställts eller underlätits eller ej skett till riktigt belopp, äger överståthållarämbetet, efter vederbörandes hörande, vidtagna erforderlig rättelse i

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

debiteringen. Jämväl må, om någon av överståthållarämbetet befrias från honom påförda kommunalutskylder på den grund, att annan person bort uppföras till utgörande av desamma, överståthållarämbetet, efter vederbörandes hörande, överflytta debiteringen på denne.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1936.

Genom denna lag upphäves förordningen den 23 maj 1862 (nr 33) om kommunalstyrelse i Stockholm, tillika med alla de särskilda stadganden, vilka innefatta ändring av vad nämnda förordning innehåller eller tillägg därtill, så ock vad i övrigt finnes i lag eller i särskild författning stridande mot denna lags bestämmelser.

Denna lag äger tillämpning i avseende å val av stadsfullmäktige samt ledamöter och suppleanter i stadens nämnder för tid, som helt och hållet infaller efter den 31 december 1935, men föranleder ej rubbning i beståndet av sådana val som eljest företagits före samma dag.

Revisorer för granskning av kommunens förvaltning under år 1936 samt suppleanter, där det finnes erforderligt att utse sådana, skola med tillämpning av de nya bestämmelserna utses under år 1935.

I fråga om offentliggörande, underställning och godkännande av beslut, som fattats före den 1 januari 1936, samt angående sökande av ändring i sådant beslut så ock i fråga om debitering, uppbörd och indrivning av kommunalskatt för tidigare år än 1936 samt besvär i anledning därav skola förut gällande föreskrifter tillämpas.

Där i lag eller särskild författning förekommer hänvisning till stadgande, som ersatts genom bestämmelse i denna lag, skall denna bestämmelse i stället tillämpas.

b) Förslag¹⁾

till

Lag

om ändrad lydelse av 3 § lagen om folkskoleväsendet i Stockholm den 15 maj 1903 (nr 58).

Härigenom förordnas som följer:

3 §.

1 mom. Direktionen utgöres, efter stadsfullmäktiges beprövande, av minst nio, högst tjuguen ledamöter. Av dessa utses en av Stockholms stads kon-

¹⁾ Något förslag till ändrad lydelse av förevarande paragraf har ej framlagts i propositionen.

sistorium, en, tillika ordförande, av stadskollegiet i Stockholm bland borgarråden, samt de övriga av stadsfullmäktige bland stadens vid fullmäktigeval röstberättigade inbyggare, som uppnått tjugufem års ålder och icke jämlikt 11 § andra stycket lagen om kommunalstyrelse i Stockholm sakna behörighet att vara stadsfullmäktige.

2 mom. Den av stadskollegiet utsedde ordföranden i direktionen tjänstgör under den tid, han tillhör kollegiet, eller den kortare tid, som kollegiet må hava vid valet bestämt. Där borgarråd, som valts till ordförande i direktionen, avgår före tjänstgöringstidens utgång eller åtnjuter tjänstledighet, skall den, som jämlikt 39 § lagen om kommunalstyrelse i Stockholm blivit av stadskollegiet utsedd att i borgarrådets ställe uppehålla hans tjänst, utöva jämväl hans befattning såsom ordförande i direktionen.

Övriga ledamöter utses för en tid av två år, räknat från den 1 januari. Avgår sådan ledamot under den tid, för vilken han blivit utsedd, väljes annan ledamot för den tid, som återstått för den avgångne.

3 mom. Konsistorium utser suppleant för den av konsistoriet valde ledamoten, varjämte stadsfullmäktige må utse suppleanter för övriga ledamöter till det antal, som anses erforderligt, allt för en tid av två år, räknat från den 1 januari.

Ledamöter och suppleanter kunna omväljas.

4 mom. Ledamöter i särskild fortsättningsskolestyrelse utses, till så stort antal som staden finner lämpligt, av stadsfullmäktige och direktionen sålunda, att stadsfullmäktige välja det antal ledamöter, som är närmast under hälften, och direktionen övriga ledamöter. För ledamöter i särskild fortsättningsskolestyrelse må ock fullmäktige och direktionen utse erforderligt antal suppleanter. Vid val av ledamöter och suppleanter i sådan styrelse skall tillses, att det praktiska arbetets intressen bliva i vederbörlig mån i styrelsen företrädda.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1936.

Denna lag äger tillämpning i avseende å val av ledamöter och suppleanter i folkskoledirektionen för tid, som helt och hållet infaller efter den 31 december 1935, men föranleder ej rubbning i beståndet av sådana val som eljest företagits före samma dag.

2) att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om särskild utredning av frågan om stadsfullmäktigevalens i Stockholm förläggande till september månad samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen giver anledning;

3) att riksdagen ville med anledning av motionerna II: 514 och 523 i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t i anslutning till riksdagens i skrivelser åren 1930 (nr 330) och

1934 (nr 292) gjorda uttalanden efter verkställd allsidig utredning av frågan om fullgjord skattebetalning såsom villkor för valbarhet och behörighet till kommunala förtroendeuppdrag måtte för 1936 års riksdag framlägga förslag till lagbestämmelser i ämnet;

4) att de i ämnet väckta motionerna, i den mån de icke kunna anses besvarade genom vad utskottet här ovan hemställt, icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 14 maj 1935.

På konstitutionsutskottets vägnar:

C. A. REUTERSKIÖLD.

Närvarande: Herrar Reuterskiöld, Hallén, Björkman, Oscar Gottfrid Karlsson, Stendahl, Bergman, Sandegård*, Källman, O. Fredrik Ström, Hagström, Rahmn*, Fast, Olsson i Mora, Vougt*, Ewald Lindmark*, Wiklund*, Ossbahr, Eriksson i Toftered, Svensson i Landskrona och Lundell.*

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservationer:

1) Vid punkten 2 om paragrafföljden:

av herr Ossbahr, som ansett, att utskottet på de av den sakkunnige anförda skäl bort hemställa, att riksdagen i anledning av motionen II: 566 i nu ifrågavarande hänseende måtte för sin del besluta ny paragrafering under varje kapitel på sätt, som av den sakkunnige föreslagits.

2) Vid punkten 3 om skärpt utskyldsstreck såsom villkor för valbarhet till kommunala förtroendeuppdrag m. m.:

a) av herrar Hallén, Oscar Gottfrid Karlsson, Sandegård, Källman, O. Fredrik Ström, Fast, Vougt, Wiklund och Svensson i Landskrona, som ansett, att utskottet bort uttala följande:

»Utskottet har icke kunnat biträda de krav, som motionsledes framförts om fullgjord skattebetalning som valbarhetsgrund vid val av kommunala förtroendemän. Att på detta område lagstifta för undantagsfallen är icke påkallat. I likhet med vad som reservationsledes uttalades år 1930, känner sig utskottet övertygat därom, att utvecklingen går i den riktningen, att såväl de valda förtroendemännen som de politiska partierna skola bemöda sig om att utan lagstiftningens ingripande ytterligare nedbringa antalet av här påtalade undantagsfall. Såsom departementschefen framhållit i propositionen, kan i vissa fall en dylik valbarhetsgrund komma att visa sig både

olämplig och obillig. Att i kommunallagen för Stockholm nu inskriva valbarhetsvillkor, som icke — åtminstone omedelbart — komma att gälla för landet i dess helhet, finner utskottet synnerligen olämpligt och icke av behovet påkallat. Utskottet vill därför med avstyrkande av motionerna I: 314 och II: 550 i här berörda delar samt II: 514 och II: 523 tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag rörande 11 §.»

b) av herrar *Hallén, Oscar Gottfrid Karlsson, Sandegård, Källman, O. Fredrik Ström, Fast, Vougt, Wiklund* och *Svensson* i Landskrona, som anfört:

»Under hänvisning till vad vi anfört i reservation a) under denna punkt hemställas om avslag å utskottets framställning om skrivelse till Kungl. Maj:t om införande i lagen om kommunalstyrelse i stad och i lagen om kommunalstyrelse på landet av skärpta bestämmelser om fullgjord skattebetalning som valbarhetsgrund vid val av kommunala förtroendemän.»

c) av herrar *Stendahl, Hagström, Ossbahr* och *Lundell*, som ansett, att utskottet bort i anledning av motionerna I: 314 och II: 550 föreslå riksdagen att avlåta skrivelse till Konungen med anhållan om förutsättningslös utredning angående frågan, huruvida den må vara ledamot av nämnd eller styrelse, som innehar avlönad anställning inom nämndens eller styrelsens arbetsområde.

d) av herrar *Björkman, Rahmn* och *Ewald Lindmark* i anledning av utskottets uttalande rörande motionerna I: 314 och II: 550 i vad dessa avse frågan om ledamotskap av nämnd eller styrelse.

3) Vid punkten 4 om valdag:

av herrar *Oscar Gottfrid Karlsson, Vougt* och *Svensson* i Landskrona, som inom utskottet yrkat, att utskottet måtte framlägga förslag om att stadsfullmäktigevalen i Stockholm skola förrättas i september månad å söndag, som magistraten utsätter.

4) Vid punkten 5 om kvalificerad majoritet vid vissa beslut:

av herrar *Hallén, Oscar Gottfrid Karlsson, Sandegård, Källman, O. Fredrik Ström, Fast, Vougt, Wiklund* och *Svensson* i Landskrona, som ansett, att utskottet bort uttala följande:

»Det i motionerna I: 314 och II: 550 framförda kravet om införandet i lagen om kommunalstyrelse i Stockholm av motsvarande bestämmelse, som gäller för landet i övrigt rörande kvalificerad majoritet vid beslut i vissa fall, har utskottet icke ansett sig böra biträda. De lättnader som härvidlag beredas åt Stockholm äro huvudsakligen av formell natur och kunna icke medföra några äventyrliga verkningar. Utskottet tillstyrker därför Kungl. Maj:ts förslag rörande 26 § 2 mom.»

5) Vid punkten 6 om representationskostnader:

a) av herr *Ossbahr*, som med instämmande av herrar *Björkman* och *Stendahl* anfört följande:

»Det må vara riktigt, att den i Stockholm förekommande praxis, att ord-

föranden erhåller ersättning 'för diverse utgifter i och för ordförandeskapet', legaliseras genom rätt för staden att utgiva ersättning för representationsutgifter, men att i vidare mån avvika från den allmänna principen, att ordförandeuppdraget skall vara oavlönat, torde icke vara påkallat. Ändrar man uttrycket 'utgift' till 'uppgift' upphör därmed all verklig gränsdragning, och i realiteten kommer detta att för stadsfullmäktige möjliggöra att till sitt presidium erlagga ett visst arvode. Skillnaden emellan arvode och ersättning för exempelvis en högre levnadsstandard blir i själva verket många gånger ingen, och ett stadgande i enlighet med propositionens förslag kommer att leda till ett kringgående av den utav departementschefen själv understrukna och ovan återgivna principen om ordförandeskapets karaktär av oavlönat förtroendeuppdrag. Därtill kommer att de representativa plikterna i huvudstaden i väsentlig grad åvila överståhållaren, varför redan av denna orsak verklig anledning saknas till ett farligt avsteg från en riktig princip. Ett beslut av nu föreliggande natur för Stockholms vidkommande måste även så småningom leda till en betänklig efterföljd på andra håll. Jag anser alltså att utskottet bort på ovan anförda skäl hemställa, att riksdagen i anledning av motionen II: 566 i nu ifrågavarande hänseende måtte för sin del antaga den av den sakkunnige föreslagna lydelsen av 28 § 1 mom.»

b) av herrar *Stendahl* och *Ossbahr*, som ansett, att utskottet bort tillstyrka den sakkunniges formulering av 28 § 3 mom.

6) Vid *punkten 9 om statsuppsikten över kommunalstyrelsen i Stockholm:* av herrar *Björkman*, *Rahmn*, *Ewald Lindmark*, *Ossbahr* och *Lundell*, som i anslutning till motionen II: 566 av herr *Ossbahr* hemställt, att den i §§ 31 och 32 i nu gällande förordning om kommunalstyrelse i Stockholm angivna underställningsplikten måtte bibehållas.